

Volebné obdobie 1994 – 1998

„Tam kde sa Kysuca s Čerňankou zlieva, kde sa cesta z Čiech spája, kde vetrik od Sliezka i z Poľska povieva, tu moja zem rodná, tu rád si ľud spieva. Tu pred polstoročím kostol postavili a dvom vierozvestcom ho zasvätili. Tu moja rodná zem, moja dedovizeň. Dedinôčka moja, kysucká dedina, ty si mi dobrá jak moja rodina. A kto ešte nevie, čo je to za obec, no predsa môj i tvor rodný Svrčinovec.“

Rok 1994 sa v politickom živote obce a štátu niesol v znamení volieb, tento rok bol z celého obdobia najvýznamnejší, preto som sa rozhodla ho opísať širšie.

Voľby do Národnej rady SR sa konali v dňoch 30. septembra 1994 a 1. októbra 1994. Hlasovacie lístky neboli doručované priamo voličom do domácnosti ako v predchádzajúcich voľbách, ale dostali ich priamo vo volebnej miestnosti. Voľby boli rozdelené do troch krajov republiky. Za každý kraj kandidovali iní občania. Naša obec patrila do kraja Stredoslovenského, v ktorom kandidovalo sedem politických strán a hnutí. K volebným urnám prišlo celkom 1 733 oprávnených voličov z 2 371 platne zapísaných občanov vo voličskom zozname. Výsledky volieb boli nasledovné:

<i>Strana, hnutie:</i>	<i>Číslo:</i>	<i>Počet hlasov:</i>	<i>Percentá:</i>
Hnutie za demokratické Slovensko	16	922	54,3
Kresťanskodemokratické hnutie	15	251	14,8
Združenie robotníkov Slovenska	3	178	10,5
Slovenská národná strana	14	95	5,6
Demokratická únia Slovenska	6	65	3,8
Strana zelených	5	66	3,9
Komunistická strana Slovenska	12	24	1,5

Počet voličov zapísaných v zoznamoch bolo celkom 2 371, počet voličov 1 733, počet platných hlasov 1 698.

Referendum

Prezident SR vyhlásil na základe zákona referendum o uzákonení zisťovania príjmov. Konalo sa dňa 22.10.1994. Vzhľadom k tomu, že k urnám neprišlo viac ako 50% voličov bolo referendum vyhlásené za neplatné.

Komunálne voľby

Voľby do samosprávy obce sa konali v dňoch 18. a 19. novembra 1994. Politické strany a hnutia navrhli celkom 43 kandidátov na post poslanca Obecného zastupiteľstva a 5 kandidátov na post starostu obce. Obecné zastupiteľstvo má 15 poslancov.

Počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov na funkciu starostu obce Svrčinovec sú uvedené podľa poradia na hlasovacom lístku:

1. Rudolf Cyprich   125 hlasov
2. Ing. Ján Kordek   83 hlasov

3. Mária Kováčiková	59 hlasov
4. Ing. Anton Strýček	461 hlasov
5. Pavol Švancár	335 hlasov

Za starostu obce bol zvolený 35 ročný Ing. Anton Strýček.

Obecné zastupiteľstvo je zložené nasledovne:

Jeden poslanec za Združenie robotníkov Slovenska, sedem za Kresťanskodemokratické hnutie, štyria za Slovenskú národnú stranu, dvaja za Hnutie za demokratické Slovensko, jeden za Demokratickú úniu.

V obci bola zvolená 5 členná rada a 5 komisií.

Obecné zastupiteľstvo

Na zasadnutiach sa poslanci schádzali pravidelne jedenkrát za štvrtrok. Prvé zasadnutie sa konalo dňa 8.2.. Hlavným bodom schválenie rozpočtu obce a príspevkovej organizácie Službyt. Príspevková organizácia obce vznikla dňom 1.2.1994, na základe Štatútu Zriaďovacej listiny a Zásad hospodárenia. Medzi hlavné činnosti organizácie patria služby obyvateľom, kultúra a Obecná knižnica. Za riaditeľku organizácie som bola menovaná na základe uznesenia a Menovacieho dekrétu poslancami Obecného zastupiteľstva.

Dňa 14.1. sa konalo 1. mimoriadne zastupiteľstvo, na ktorom bol prejednaný a schválený úver v Prvej komunálnej banke v Žiline na opravu budovy bývalého kultúrneho domu, ktorý po rekonštrukcii bude slúžiť podnikateľom a kultúre.

Druhé riadne zasadnutie sa konalo dňa 31.3., na tomto zasadnutí sa hlavne prejednával príspevok pre šport v obci.

Tretie riadne zasadnutie sa konalo dňa 20.5., kde hlavným bodom a určite i zaujímavým pre poslancov bolo riešenie Colného priechodu v lokalite Zatky.

Štvrté riadne zasadnutie sa konalo dňa 23.5., kde jedným z hlavných bodov, bolo prejednanie delimitácie Obecného podniku Kovogres do majetku obce.

Piate zasadnutie sa konalo 1.7., bolo schválené Všeobecne záväzné nariadenie obce o nebytových priestoroch.

Šieste zasadnutie sa konalo 31.8., na ktorom bola zvolená obecná kontrolórka.

Siedme zasadnutie sa konalo dňa 21.9., na tomto sa riešil colný priechod a výstavba nového trvalého priechodu na štátnej ceste I/11. Obecné zastupiteľstvo trvá na vybudovaní chodníkov v lokalite Zatky.

Ôsme riadne zasadnutie sa konalo 14.10., bol schválený Dodatok územného plánu hlavnej sídelnej aglomerácie Čadca. Starosta informoval poslancov o výsledkoch práce obce za uplynulé volebné obdobie.

Štátna správa:

Matrika

Matrika v obci patrí pod Obvodný úrad v Čadci, ako štátny subjekt. Matrika je v obci vedená od roku 1950. V súčasnej dobe je matrikárkou pani Veronika Jurištová, rodená

Kullová, ktorá pracuje na tomto úseku už od roku 1965. Narodila sa v obci v roku 1942, je vydatá, má dve deti a doposiaľ býva v rodičovskom dome v osade u Krišice. Je to skúsená matrikárka, ktorá pozná skoro všetkých ľudí, tých starších i tých mladších. Pracuje aj na sociálnom úseku, pretože pozná dobre sociálne pomery rodín, ľudí ich návyky a životné osudy. Pri rozhovoroch spomína ako sobášila mladé dvojice a už aj ich detí. Rozpráva o tom, ako v šesťdesiatych rokoch chodili po domácnostiach, keď ľudia odovzdávali štátu takzvané kontingenty, o tom ako zapisovali ľudí do družstva, pretože i toto patrilo do pracovnej náplne úradu. Rada spomína i na učiteľov a lekárov, ktorí boli spojení so životom v obci. V spomienkach sa objavujú mená učiteľov Sládek, Hustay, Valách a lekár Orišok. Kedysi sobáše patrili medzi hlavnú činnosť matrikára, pani Jurištová spomína, že za deň mala aj štyri – päť sobášov. V súčasnosti, keď sobáš musia mladomanželia uzatvoriť už iba na úrade alebo v kostole, taký sobáš na úrade už je iba zriedkavo. Všetky doklady naďalej ostali v správe štátu, čím sa i priehlbila spolupráca obce a farského úradu.

V roku 1994 sme zaznamenali 6 rozvodov, 59 novonarodených detí, 70 občanov sa odsťahovalo a 55 sa prisťahovalo. Počas roka zomrelo 26 občanov. V roku sme evidovali asi 30 rodín so slabšími sociálnymi pomermi.

V tomto roku oslávila pani Magdaléna Kubištová pekné deväťdesiate narodeniny. Táto ešte čulá babka, žije sama v malej dreveničke v osade u Cyprichov. Stará sa o ňu nevlastná vnučka, pretože Magdalénka, ako ju všetci volajú, nemala vlastné deti, ale vychovala pani Veroniku Stavovú. Dlhé roky pracovala ako kostolníčka. Dá sa povedať, že tomuto povolaniu venovala celý svoj život, veď celých 40 rokov zasvätila práci v kostole.

Polícia

Od 1. februára 1994 začala plne fungovať štátna správa – Hraničné oddelenie Policajného zboru. Úlohou tejto polície je chrániť hranicu s Českou republikou. Oddelenie sídli v budove bývalých potravín u Mišov.

Kultúrno-spoločenský život

Významnou udalosťou bolo na Kysuciach Svetové stretnutie kysuckých rodákov a priateľov Kysúc, dňa 18.6. v Dome kultúry v Čadci, ktoré sa bezprostredne dotýkalo i našej obci. Dňa 17.6. navštívili deviaty významní rodáci zo Svrčinovca i našu obec. Stretli sa na obecnom úrade. Bolo to veľmi milé stretnutie, všetci si pospomínali na časy, keď z obce odišli, aby sa tu vždy a s láskou vracali. Všetci sa podpísali do Pamätnej knihy obce.

Cirkevný život

Konfesionálne zloženie obyvateľstva som uviedla v minulých zápisoch pri sčítaní ľudu. Farský úrad je i naďalej v obci Čierne a farárom pre obidve obce je Mgr. Ing. Ivan Konečný.

17.4.1994 bola v obci birmovka. Pán farár sa stará, aby bol vyplnený i voľný čas pre deti a mládež.

V bývalej škole a potom pamätnej izbe sa Závrší u Deja bola zriadená miestnosť pre potreby cirkvi. O túto budovu sa stará klub Kresťanského hnutia v obci.

Roky 1995 – 1998

Tieto roky boli významné pre obec v oblasti budovania a výstavby. Obec začala a postupne rozširuje plynofikačnú sieť. Pre občanov sa stala skutočným prínosom, ako i pre životné prostredie. Konečne sa okolo rieky, rodinných domov a verejných priestranstiev začali vytrácať kopy uhoľných odpadov, takzvané kaly, ktoré za lacný peniaz dovážali z uhoľných baní z Čiech. Z komínov sa už zriedkavo valia čierne kúdoľe dymu, ktorý najmä v zimnom období zahaľoval údolie našej dedinky.

Samozrejme táto časť výstavby zasiahla do života obce. Hlavne v mnohom zohrávali úlohu peniaze, ako u občanov tak i v rozpočte obce. Samotné vzťahy medzi niektorými občanmi sa stali naštrbené najmä pri vstupoch na pozemky. Odľahlé osady neboli ešte splynofikované, ale všetci veríme, že nepotrvá dlho a i tu sa budú tešiť z plynu.

V týchto rokoch dosť intenzívne do pokojného života obce zasiahla príprava obchvatu Čadce a budovanie diaľnice, ktorá by mala prechádzať cez Svrčinovec. Zvažujú sa rôzne varianty výstavby a trasy budovania „D18“ cez Kysuce. Napokon bola prijatá varianta, ktorá priniesla rozčarovanie našim občanom. Často sa názory občanov a odborníkov rozchádzali. Samozrejme všetci chápu, že budovaniu sa nevyhneme, ale i napriek tomu bojujú o záchranu svojich rodinných domov, pri výstavbe ktorých nechali zdravie a mozole. V tomto období sa stále predkladajú petície, sťažnosti, žiadosti, no diaľnica sa buduje už v Oščadnici, Čadci a v Skalitom. Myslím, že v nasledujúcom zápise do kroniky už budem uvádzať presnú trasu „D18“.

V roku 1996 bola elektrifikovaná železničná trať, kde začali premávať i nákladné vlaky a rýchliky smer do Zwardoňa v Poľsku.

Nová budova farského úradu sa začala stavať pri kostole. Projekt na stavbu vypracoval náš občan Ing. Pavol Visczor od Mišov. Občania – svrčinovia môžu konečne dúfať, že sa obec osamostatní od obce Čierne, ktorej sme iba filiálkou. Na stavbu okrem iných zdrojov prispievajú občania – farníci.

V roku 1994 boli elektrifikované zvony v kostole. Orgán bol starý, preto ho dal pán farár opraviť. Na tieto opravy prispeli farníci veľkou čiastkou v zbierke. Počas roka bol vymaľovaný aj kostol a na čelnej stene boli zamaľovaní aj svätí Cyril a Metód, čo sa nepáčilo hlavne starším ľuďom. Na práce a zbierky prispeli aj Čerňania, pretože je to ich povinnosť vrátiť, čo im svrčinovia v minulosti dali.

V roku 1995 vydali spoločne Farský a Obecný úrad vo Svrčinovci malú brožúrku, v ktorej je zachytený nielen cirkevný život za päťdesiat rokov, ale i spôsob života ľudí na dedine. Počas tohto obdobia sa ľudia zmenili, zmenili vzhľad obce, i svoj život. Prešli skúškami vojnového šialenstva, zlých rokov, skúšanými chorobami, hladom, suchom, povodňami, neúrodou ale i rokmi dobrými. Samotná stavba kostola pred mnohými rokmi prebiehala vo veľmi zlej dobe, počas 2. svetovej vojny. Kostol bol zasvätený Panne Márii Ružencovej. Prvý písomný záznam, ktorý je zachytený v starých dokladoch charakterizujúci našich občanov je takýto:

„Obyvatelia Svrčinovca dľa vierovyznania sú okrem jednej židovskej rodiny bez výnimky rímskokatolíci, horliví a hlboko nábožní kresťania, ktorí vďačne a štedro obetujú sa na náboženské ciele. Ľud je všeobecne pracovitý, v práci vytrvalý, vie strádať, má skromné

nároky, je pohostinný a dobrosrdečný, pridržiava sa rodinného krbu a svojej zeme, svojej dediny, zvykov, obyčajov, ba i povier. Mnohí ale sú falošní, zradliví a pomstychtiví, mnohí pijú rôzne alkoholy, v novej dobe denaturovaný lieh, zvaný hamršlog, za ktorý neľutujú vydať posledný halier. Keď sa potom opijú, vyvolávajú hádky, zvady, bitky natoľko, že niekedy tečie i ľudská krv. Sú teda dobrí aj zlí!“ Charakteristika ľudí z dávnej doby je určite z pera človeka, ktorý bude takým ktorý dobre poznal život v obci.

Výstavbu kostola započali v roku 1935, a na jeseň roku 1935 – 1938 bol už pod strechou. Po siedmych rokoch, presne 5. júla 1945 bol slávnostne chrám Boží vysvätený. Pri výstavbe kostola zohralo veľkú úlohu rozhodnutie vtedajšieho p. farára Gahéra, ktorý rozhodol, že stavba bude výhodnejšia ako oprava kaplnky, ktorá bola postavená na mieste terajšieho cintorína. Finančné prostriedky na výstavbu kostola boli získavané z rôznych zbierok. Kameň, z ktorého je postavený kostol sa lámal a ťažil v kameňolome v Zatkoch. Stavbu holými rukami zabezpečovali naši starí dedovia. Ku stavbe používali svoje náradie a zvieratá. Svojou húževnatosťou a obetavosťou ako i odhodlaním dokončiť stavbu, preukázali všetci, ako veľmi túžili mať v obci Boží stánok. A tak z chladného hrubého kameňa postupne vytvorili tento krásny kostolík. Prvý zvon bol asi darom Slovákov žijúcich v Amerike. Dva zvony, ktoré boli do kostolnej veže nainštalované v roku 1942 odliali robotníci v roku 1941 vo vítkovickej železiarni a dostali mená: Jozef a Mária. V roku 1997 prišiel do dediny nový farár Rudolf Michút.

Samospráva obce

Počas 4-ročného volebného obdobia sa v zastupiteľstve vystriedali viacerí poslanci. Mali neľahkú úlohu pri plnení úloh obce. Riešili napríklad situáciu občanov v lokalite Zatky, kde bol umiestnený dočasný colný priechod. Týmto občanom boli znížené dane a deťom bol poskytnutý liečebný pobyt. Situácia sa vyrieši až dobudovaním novej budovy mimo obývanú časť obce.

Piate zasadnutie poslancov 4.8.1995 – predmetom bolo schvaľovanie na základe historických poznatkov a výskumov heraldické symboly obce. Štúdiu vypracovala firma z Hlohovca a za erb obce bol schválený ten, ktorý vychádzal zo zachovalých pečatidiel, ktoré sa v dávnej minulosti používali. Pri tvorbe vlajky vychádzali odborníci z farieb erbu, pričom jednotlivé pásy sú uložené tak, aby nemohlo dôjsť k zámene s vlajkou inej obce. V erbe obce sa objavuje kohút zlatožltej farby na modrom podklade. Vlajku tvoria zvislé pásy striedajúce sa v uvedených farbách.

22. júna 1996 obec udelila občianstvo ministrovi spravodlivosti JUDr. Jozefovi Liščákovi, ako rodákovi a p. Augustínovi Ďurčanskému, im memoriál, ktorý bol zakladateľom školy a prvým učiteľom vo Svrčinovci.

Na všetkých nasledovných zasadnutiach boli riešené úlohy samosprávy a požiadavky občanov. Každý rok boli udelené desiatim občanom Ceny starostu za rozvoj a reprezentáciu obce.

Dôležitým pre pamiatku obce bolo vydanie publikácie pod názvom „Svrčinovec“. Jej slávnostný krst bol dňa 23. januára 1998. Publikácia bola vydaná z prostriedkov štátneho

fondy Pro Slovakia a krstnými otcami sa stali JUDr. Jozef Liščák a Ivan Hudec. Prípravné práce boli na členoch výboru od zrodu myšlienky niečo také zanechať pre ďalšie generácie až po jej vydanie. Medzi tých, ktorí sa svojou prácou zaslúžili o zrod knihy patrili starosta obce Ing. Anton Strýček, Marta Cyprichová, Pavol Ondrišík, Milan Gacík a František Dejčík, rodák, ktorý do knihy prispel celou fotografickou časťou. Odborný text a tlač zabezpečovala tlačiareň p. Ďurného v Čadci. Nádherné fotografie zachytávajú zaujímavé zákutia prírody, ktoré sú prepojené s odbornou spracovaným textom. Myslím, že každý kto túto spomienku dostane do rúk, bude súhlasiť, že obec má pre iných i pre svojich občanov pekný obrazovo i písomne predstavený Svrčinovec.

Podnebie a počasie

V rokoch, ktoré opisujem neboli mimoriadne udalosti, čo sa týka zmeny podnebia, flóry, či fauny za území katastra obce. Iba leto 1997 zamotalo naším ľuďom hlavu, keď v tie júlové dni akoby nebo zľutovania nepoznalo. Zaodeté do preťažkých čienoolovených mrakov, chrliklo bez prestania dlhé hodiny studené prívaly vody. Rieka sa v priebehu niekoľkých okamihov zaplnila až po okraj, aby sa v zapätí vyliala zo svojho koryta a nespútanou silou pustošila všetko, čo jej prišlo do cesty. Úrodu, polia, majetok, mosty, rodinné domy. Všetko sa to začalo 7. júla a dni za dňom boli stále rovnaké, Dažde vôbec neustávali a hladina riek na Kysuciach stále varovne stúpala. Mnoho rodín ostalo bez strechy nad hlavou, viazla doprava, cesty boli popretrhané, pivnice zaliate. I v našej dedine vznikli zosuvy pôdy na viacerých miestach, a to hlavne v lokalite Zátky, u Hlaváča a veľký zosuv pôdy pri železničnej trati smer na Bohumín ochromil na niekoľko dní dokonca železničnú dopravu. Vznikla škoda i na úrode. Túto živelnú pohromu riešila povodňová komisia. Finančné prostriedky na obnovu poskytla aj štátna správa a niektoré organizácie. Obec riešila náhradné ubytovanie pre dva rodinné domy v Zátkoch, ktoré boli dôsledkom zosuvu poškodené. Išlo o rodiny Mikovú, Vlčkovú, Štetiarovú. Do záchranných prác boli zapojení mnohí občania, technika, požiarnici, pracovníci obce. Pracovali nepretržite celý týždeň. Po týždni v nedeľu vodné toky predsa len ustali. Možno aj ony už boli týmto vystrájaním unavené. No aj tak ľudia ešte svoj boj so žvlom nevybojovali. Potrvá čas, kým rany sa úplne zacelia a hojiť sa budú ktovie dokedy...

Školstvo

Počet žiakov oproti minulosti sa nemení. Hoci začiatkom deväťdesiatych rokov to s návštevou materskej školy vyzeralo zle, deti sa postupne nazbierali.

Zdravotníctvo

V oblasti zdravotníctva v roku 1996 prešli zdravotnícke služby do súkromného sektoru.

Poľnohospodárstvo

Na úvod si zájdeme trochu do minulosti. Majetok svrčinovanov role, lúky, pasienky a lesy boli súčasťou Kysuckého panstva, a to až do roku 1855. Po viacerých zmenách boli v rokoch 1855 – 1865 zavedené a zakreslené Katastrálne mapy obce. Zeme boli zakreslené na 21

rovnakých dielov, ktoré sa volali zárubky. Ťahajú sa cez celý chotár od hranice Sliezkej až po chotár Čadčiansky. Zahrňujú v sebe les, pasienky, lepšiu o horšiu zem. Nový kataster bol zhotovený v roku 1931 a pozemková kniha obce Svrčinovec bola začatá 5.4.1865. Keďže kompletná pozemková dokumentácia, ktorá bola uložená na bývalom miestnom národnom výbor sa z neznámych dôvodov stratila, samospráva obce má problémy s identifikáciou parcel. V súčasnej dobe bola spracovaná nová Pozemková kniha a to na elektronickom disku, ktorá je veľmi potrebná pri prinavrátení pôdy a lesov občanom, o ktoré prejavili občania záujem.

V oblasti sa naďalej pestuje pšenica, jačmeň a zemiaky, chov dobytky sa obmedzuje na hov. dobytok, ošípané, hydinu. Ako menší úskok od tradície sa občania vracajú k chovu kôz.

V súvislosti s pozemkami obec zabezpečuje v roku 1997 spracovanie vlastníckych vzťahov k pôde, takzvaný Register obnovy a evidencie pozemkov.

Priemysel a zamestnanosť obyvateľstva je úzko spätá s rozvojom priemyselnej výroby na Kysuciach. Za prácou sa ešte dochádza do Čiech, na třinecko a karvinsko, kde je ťažký priemysel. Veľa občanov sa zamestnáva v nových súkromných firmách.

Kultúra

V roku 1996 okrem iných akcií sa konala veľká oslava 60. výročia založenia školy, kde bola pekná výstava zo života obce. Tohto stretnutia sa zúčastnilo veľa bývalých učiteľov a priateľov školy.

Občania sa pravidelne stretávajú v lete na družobných dňoch. Dlhoročná tradícia sa neprerušila ani keď obidve obce rozdeľuje hranica. Na radosť všetkých staré ľudové tradície obnovuje folklórna skupina.

Medzi veľké akcie, ktoré pripravila obec patrila určite návšteva členov vlády SR a futbalový zápas s internacionálami v obci. Bol to pekný a zaujímavý futbal.

I v tomto období, keď je veľký rozmach elektroniky, svet videá, magnetofónov a počítačov zachvátil mládež, vraciame sa späť k osvedčenej knihe. Naša obecná knižnica zaznamenala v tomto období rozšírenie radov čitateľov.

Záverčné slovo

Hovorí sa, že každý má svoju matku a rodný kraj. Naša obec Svrčinovec je pre nás, ktorí tu žijeme určite kút zeme najmilší. Leží v lone krásnej prírody, ktorej pokojný život v posledných rokoch začali narúšať rôzne negatívne vplyvy. Veľké stavby, ako diaľnica, plynofikácia, cesty, vytvorenie colné priechodu určite prispeli k zmene života obce, ale určite neovplyvnia náš vzťah k dedine. Veď mnohí v tomto uponáhľanom svete, plnom zmien, si ani neuvedomujú, že žijeme omnoho rýchlejšie, obklopení rôznou technikou, stavbami a zabúdame v honbe za majetkom, že okolo nás je prekrásny a neopakovateľný svet prírody, života, starých zvykov, spomienok, svet pekných kysuckých piesní, tancov,...

Možno, keď o niekoľko rokov sa naše deti a ich deti začítajú do riadkov starých kroník, nepochopia prečo mnohí v tejto dobe bojujú proti niečomu, čo už bude pre nich samozrejme.

Ale keby sme nekráčali dopredu, dnes by sme nemohli vyhľadávať staré drevenice, zákutia nedotknutej prírody, čítať zaujímavé knihy o našich predkoch, ktorí budovali tiež i menili spôsob života k lepšiemu.

Záverečná klauzula

Zápisy za roky 1994 – 1998 spracovala a zapísala Marta Cyprichová, kronikárka obce. Zápis schválili poslanci Obecného zastupiteľstva. K textu je vedená príloha fotografií.